

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

RIHA kooskõlastajate kohtumine

08.05.2017

Tartus, Rahvusarhiivis

Päevakord

- RA: senine kooskõlastamise kogemus ja andmekogude kogumise põhimõtted
- RA: andmebaaside arhiveerimisest
- RIA: arenduse seis
- RIA: andmete aktualiseerimise tegevused ja lahendused
- STAT: haldusreformiga seonduv (kodeeringute aeg ja tuleviku statistika) ja EHAKi klassifikaator
- RIA: sisuliste nõuete kontrolli võimalikkus
- RIA: RIHAsse sisestavate dokumentide klassifikaator

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Senine kooskõlastamise kogemus ja andmekogude kogumise põhimõtted

Pille Noodapera

RA nõunik

Ajalugu

- 2008.a
- Alus/volitus - ?
- Eesmärk – arhiiviväärtusega andmekogude üleandmine
- Eeldus – andmekogude arhiiviväärtus on välja selgitatud (hinnatud)
- Hindamine kooskõlastamise käigus
- Kogemus

Hindamise praktika

- Hindamine - arhiiviväärtusega teabe väljaselgitamine. Hindamine.
- 2000-2005 – hävitamiseks eraldamise kooskõlastamine. Andmekogude hindamist ei toimunud.
- 2006-... - süstemaatiline teabe hindamine ministriumide valitsemisalade kaupa
 - Andmekogud
- Hindamisotsus
 - Kontekst, hindamise käik, otsus (AV)

Dokumentide loetelu

- Liigitusskeem
 - Hierarhiline ülesehitus
 - Andmekogude tabel
- Säilitustähtajad
- Juurdepääsutingimused
- Andmekandja
- RA hindamisotsus

Andmekogude hindamine

- Kuni 2016 – üksikud otsused
 - Nt 2010

obligatsioonide keskregister

erastamisväärtpaberite keskregister

kinnistusraamat

NB! Registritoimikud

- Nõuded HO rakendamiseks
 - Tabelite

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Andmebaaside arhiveerimisest

Tartu

08.05.2017

Digitaalarhiivindusest

- Põhimõtteid
 - Süsteemid kaovad, info peab säilima
 - Säilitamise fookus:

Leitavus: infot on võimalik kiirelt leida kasutajale sobivast kohast

Kasutatavus: info on „lihtsalt“ avatav ja kasutatav

Mõistetavus: infot mõistetakse tema algses kontekstis

- Info tüübid:
 - *Binaarfailid + metaandmed (shared drive, EDHS)*

Universaalne archiveerimismoodul

- **Relatsiooniline andmebaas**

Andmebaaside arhiveerimine

- Leitavus:

- Arhiveeritud andmebaas kui tervik peab olema mõistlikult leitav

RIHA: infosüsteemi üldkirjeldus

- Peamised pikaajaliselt olulised andmed peavad olema mõistlikult leitavad

- Kasutatavus:

- Tädi Maali: „Leia minu ...“
- Teadlased: kvantitatiivsed meetodid, andmeanalüüs

- Mõistetavus:

- Andmebaasid ja andmed peavad olema mõistetavad nende algses kontekstis

RIHA: andmebaasi ja teenuste tehniline dokumentatsioon

Puuduv: asutuse dokumentide laiem kontekst (mis on infosüsteemi kõrval?)

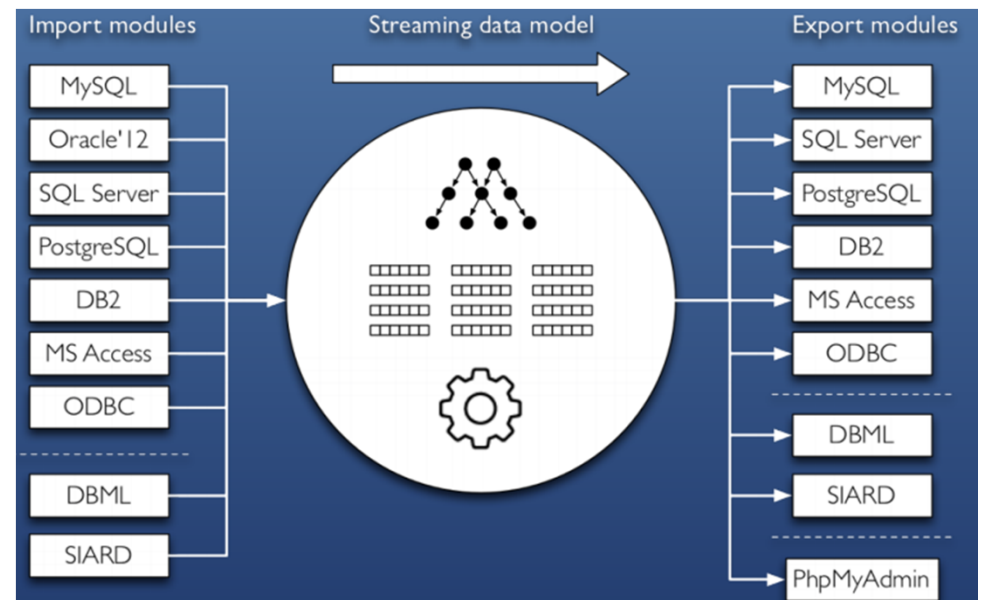
Säilitusvorming

- SIARD2 (Software Independent Archiving of Relational Databases)
 - Loodud Šveitsi rahvusarhiivi poolt 2004
 - Uuendatud 2014 – 2015 E-ARK projekti raames
- Nõuded:
 - Andmebaasi arhiivivorming: XML + SQL + kataloogistruktuur

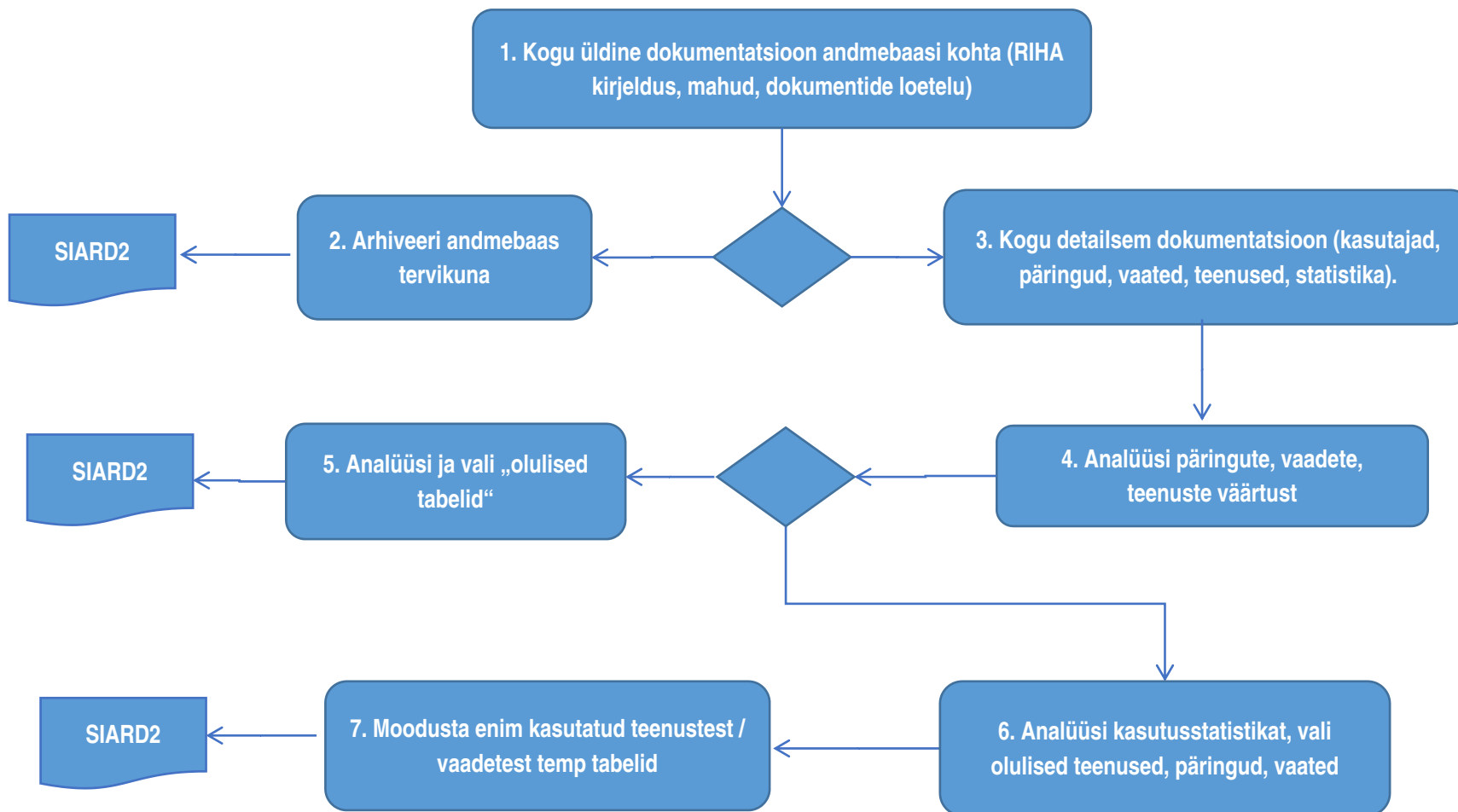

Vahend

- Database Preservation Toolkit
 - <http://keeps.github.io/db-preservation-toolkit/>
 - Arhiveerib andmebaasist andmed, struktuurid, protseduurid, trigerid, kasutajate rollid ja õigused, vaated

Töövoog

Kooskõlastamine

- Leitavus, mõistetavus:
 - Infosüsteemi üldandmed RIHAs
 - Dokumentatsioon: andmete kogumise kontekst ja loogika, teenused ja kasutusjuhud, tehniline dokumentatsioon, andmete semantika
 - Pikaajaline mõistetavus: kas dokumentatsioon on arusaadav ka 10, 20, 30 .. aasta pärast?
- Kasutatavus:
 - Andmete ülekirjutamine, versioneerimine jne

Kas on võimalik konstrueerida päring „Leia X ajahetkel Y“?

 - Arhiveerimise lihtsus, „arhiiviliidese“ olemasolu (TBD)
 - Põhjalikult kirjeldatud semantikaga arhiveeritavate andmete komplekt + masspäringu käivitamise võimalus

RA tegevused RIHAs

Andmekogu loomise kavatsus

- Tuvasta arhiiviväärtuslik osa
- Soovita parimaid praktikaid andmebaasi jätkusuutlikuks haldamiseks

Andmekogu käivitamine / uuendamine

- Kontrolli dokumentatsiooni ja kirjelduste olemasolu, piisavust ja mõistetavust
- Kontrolli vajaliku funktsionaalsuse olemasolu (dokumentatsiooni alusel)

Andmekogu haldamine ja archiveerimine

- Infosüsteemide omanike teavitamine muudatustest ja uuendustest archiveerimise nõuetes
- Dokumentatsiooni ja kirjelduste eksport RIHAs

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Andmete aktualiseerimise tegevused ja lahendused

Märgukirjad RIHA kasutajatele

- 05.2016 – 56-le „Ei asutata” ja „Aktualiseerimata” kande omanikule
- 08.2016 – 157-le X-tee liikmele kontaktandmete ajakohastamiseks
- 09.2016 – 93-le X-tee teenusepakkujale teenuste kirjelduse korrastamiseks

2016. aastal eemaldati RIHAst 69 kannet

Märgukirjad RIHA kasutajatele

- 01.2017 – 150-le üle 1 aasta „Sisestamisel“ kande omanikule

2017. a RIHAst eemaldatud 167 kannet

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Sisuliste nõuete kontrolli võimalikkus

vs dokumentide kontroll

Lähtekohad

- Sisulist kontrolli saab teha ainult kohapeal
 - Eeldusel, et on olemas ligipääs IT-süsteemidele ning piisavad teadmised nende ülesehitusest ja tehnilistest nüanssidest
- Ka kohapealne kontroll on pigem dokumendipõhine (vrkl ISKE auditeerimine)
 - Eeldusel, et on olemas hea tunnetus, mida kontrollida ning piisavad teadmised organisatsiooni ülesehitusest ja inimeste psühholoogiast

Lähtekohad (vol2)

- RIHA kaudu saame hetkel teha põhiliselt ainult sisestatud andmete põhjal kontrolli
 - Eeldusel, et andmed on ajakohased, sisulised ja vastavad tõele
- Samas saaksime küsida ligipääsu süsteemidele, külastada asutusi, intervjuuerida erinevaid inimesi?
Kas tahame, kas oskame?

Kuidas võimaldada sisulisemat kontrolli RIHAs?

Nt:

- Millised infosüsteemid on asutuses reaalselt kasutusel?
- Mis andmeid tegelikult infosüsteemi X kogutakse?
- Missugused liidesed on infosüsteemil Y teistega?

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

RIHAsse sisestavate dokumentide klassifikaator

Praeguse RIHA dokumendid

- Andmete koosseis (XLS, CSV)
- Alusdokument (PDF, DOC/ODT)
- Teenuse kirjeldus (WSDL)
- Tehniline kirjeldus (PDF, DOC/ODT)

- Järeldus: hea dokumendi saamiseks kehtesta mall/formaat?

Milliseid „dokumente“ vajame RIHAsse?

- Arutelu